

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า การรวมธุรกิจในปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นจากในอดีต โดยมีทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปแบบวิธีการรวมธุรกิจ การวางแผนทางการเงินหรือเงินทุน และการวางแผนภาษี ด้วยเป้าหมายหรือแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้โครงสร้างของรูปแบบการรวมธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของผลกระทบของการรวมธุรกิจ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ ตามแนวนอน (Horizontal) แนวตั้ง (Vertical) และแบบกระจาย (Conglomerate) ซึ่งการรวมธุรกิจตามแนวนอนเป็นการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจจากการขยายตัวโดยพยายามตัดคู่แข่งในตลาดให้เหลือน้อยลง ซึ่งส่งผลให้การกระจุกตัวในตลาดอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ขณะที่การรวมธุรกิจตามแนวตั้งเป็นการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจจากกระบวนการผลิตและการตลาด ส่วนการรวมธุรกิจแบบกระจายเป็นการแสวงหาโอกาสทางการตลาดที่อยู่นอกอุตสาหกรรมที่กิจการทำอยู่

เมื่อพิจารณาในแง่รูปแบบของการรวมธุรกิจ จะพบว่า มีรูปแบบการรวมธุรกิจกับธุรกิจเข้าด้วยกันซึ่งแยกออกเป็นการรวมกิจการ (Merger) ซึ่งเป็นกรณีที่บริษัทหนึ่งรวมกับอีกบริษัทหนึ่งแล้วสถานภาพนิติบุคคลของบริษัทใดบริษัทหนึ่งสิ้นสุดลงและอีกบริษัทคงอยู่ และการควบธุรกิจเข้ากัน (Consolidation หรือ Amalgamation) ซึ่งเป็นกรณีที่บริษัทสองบริษัทเข้าควบรวมกันและเกิดเป็นบริษัทใหม่ขึ้น โดยสถานภาพนิติบุคคลของทั้งสองบริษัทสิ้นสุดลง

รูปแบบการรวมธุรกิจประเภทต่อมาก็คือ Acquisition ซึ่งแยกย่อยได้เป็น 3 ประเภทคือ การได้มาซึ่งสินทรัพย์หรือธุรกิจ (Assets or Business Acquisition) เป็นการเข้าซื้อสินทรัพย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญของธุรกิจอื่น การได้มาซึ่งหุ้น (Share Acquisition) และการซื้อหุ้นเพื่อครอบงำกิจการ (Takeover) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานในบริษัทที่เข้าซื้อกิจการร่วมค้า (Joint Venture) ที่เป็นการร่วมกันของบริษัทหรือบุคคลที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนทำโครงการธุรกิจเฉพาะ และการมีกรรมการเป็นกลุ่มเดียวกันในหลายกิจการ (Interlocking Directorates) เพื่อประสานการทำงานหรือลดการช่วงชิงระหว่างบริษัท นอกจากนี้ ยังมีบริษัทที่ตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมการดำเนินงานของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว (Holding Company) โดยมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่

รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจคือ Demerger เป็นรูปแบบการรวมธุรกิจที่พบในประเทศญี่ปุ่น โดยเป็นการแยกบางส่วนของบริษัทไปจัดตั้งใหม่หรือไปรวมกับบริษัทอื่นและมีสิทธิในการถือหุ้นของบริษัทนั้นๆ ได้ รูปแบบสุดท้ายคือ Cross Investment หรือการลงทุนไขว้ระหว่าง 2 บริษัทขึ้นไป เพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันในการร่วมกันประกอบธุรกิจ

นอกจากนี้ ในบางประเทศมีรูปแบบการรวมธุรกิจที่รายละเอียดแตกต่างออกไปเล็กน้อย เช่น เพิ่มฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ (Triangular Transaction ในประเทศสหรัฐอเมริกา) แต่โดยโครงสร้างแล้วไม่แตกต่างจากรูปแบบการรวมธุรกิจที่ได้ศึกษาไว้

ส่วนประเด็นด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ พบว่าทั้ง 4 ประเทศ มีกฎหมายป้องกันการผูกขาด หรือกฎหมายแข่งขันทางการค้ามายาวนาน ซึ่งมีการแก้ไขหลายครั้งตามระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแก้ไขเนื่องจากวิวัฒนาการของตัวกฎหมายเองด้วย และแม้ว่าในรายละเอียดของตัวบทกฎหมายจะแตกต่างกัน แต่วัตถุประสงค์หลักจะเหมือนกันคือ คุ่มครองการแข่งขันในตลาด มิใช่คุ้มครองคู่แข่งในตลาด ซึ่งในการพิจารณาการรวมธุรกิจขององค์กรผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย จะพิจารณาว่าการรวมธุรกิจกรณีนั้นๆ ส่งผลต่อตลาดอย่างไรบ้าง ทำให้เกิดการกระจุกตัวของอำนาจเหนือตลาดและเป็นการลดการแข่งขันในตลาดหรือไม่ ประกอบกับพิจารณาสภาพของตลาด และเหตุผลอื่นประกอบด้วยว่าหากการรวมธุรกิจเป็นการลดการแข่งขันในตลาดจริง แต่เป็นไปเพื่อเตรียมการแข่งขันกับคู่แข่งจากต่างชาติ หรือเมื่อรวมธุรกิจแล้วมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับผู้นำตลาดได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มการแข่งขัน มิใช่ลดการแข่งขัน ก็สามารถยอมรับการรวมธุรกิจนั้นได้ โดยการนำหลักการพิจารณาของต่างประเทศมาใช้กับประเทศไทย ต้องพิจารณาถึงโครงสร้างทางกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมประกอบด้วย

ในกรณีศึกษาการรวมธุรกิจของประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ได้ว่าไม่ว่าจะเป็น การแลกหุ้นของเมเจอร์กับอีจีวี การมีกรรมการบริหารอยู่ในบริษัทคู่แข่งกันของเครือซิเมนต์ไทย และการใช้รูปแบบการรวมธุรกิจแบบผสมผสานของเซ็นทรัลและโรบินสัน ก็เป็นการลดหรือมีแนวโน้มในการลดการแข่งขันทั้งสิ้น ซึ่งแม้เกณฑ์ตามมาตรา 26 ออกมาใช้บังคับแล้ว แต่หากไม่ครอบคลุมถึงรูปแบบต่างๆ ดังกล่าว ก็เท่ากับว่าผู้ประกอบการสามารถเลี่ยงเกณฑ์ที่มีอยู่ไปใช้วิธีหรือรูปแบบอื่นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้เขียนเห็นว่า การประกาศกำหนดเกณฑ์การรวมธุรกิจตามมาตรา 26 วรรค 1 แห่ง พรบ. แข่งขันทางการค้า ที่ในปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้เนื่องจากการประกาศกำหนดเกณฑ์ดังกล่าว จำเป็นต้องประกาศเกณฑ์อย่างน้อยตามมาตรา 26 วรรค 3 (1) เรื่องการที่ผู้ผลิตรวมกับผู้ผลิต ผู้จำหน่าย รวมกับผู้จำหน่าย ผู้ผลิตรวมกับผู้จำหน่าย หรือผู้บริกรรวมกับผู้บริกร อันจะมีผลให้สถานะของธุรกิจหนึ่ง คงอยู่และธุรกิจหนึ่งสิ้นสุดลงหรือเกิดเป็นธุรกิจใหม่ขึ้น (2) เรื่องการเข้าซื้อสินทรัพย์ทั้งหมดหรือบางส่วน ของธุรกิจอื่น เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการ และ (3) เรื่องการเข้าซื้อหุ้น ทั้งหมดหรือบางส่วนของธุรกิจอื่น เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการ พร้อมๆ กัน เนื่องจากหากคณะกรรมการประกาศกำหนดเพียงเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งแล้ว เท่ากับข้อที่เหลือ ที่ยังไม่มีเกณฑ์ออกมาครอบคลุมถึง ผู้ประกอบธุรกิจจะเลี่ยงไปใช้การรวมธุรกิจข้อดังกล่าวได้

นอกจากนี้ ในมาตรา 26 วรรค 3 (1) (2) และ (3) แห่ง พรบ. แข่งขันทางการค้าข้างต้น ยังไม่มีข้อใดที่รวมถึงการมีกรรมการเป็นกลุ่มเดียวกันในหลายกิจการ หรือการรวมอำนาจบริหารจัดการ (Interlocking Directorates) ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอให้ขยายความบทบัญญัติในมาตรา 26 วรรค 3 แห่ง พรบ. แข่งขันทางการค้าให้รวมถึงการมีกรรมการเป็นกลุ่มเดียวกันในหลายกิจการ หรือ การรวมอำนาจบริหารจัดการด้วย

2. ผู้เขียนเห็นว่าคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าควรมีการเพิ่มเติมคำนิยาม ของคำว่า “ธุรกิจ” ในมาตรา 26 แห่ง พรบ. แข่งขันทางการค้า ให้สามารถขยายการบังคับใช้แก่กรณี การควบรวม ให้ครอบคลุมบางส่วนของธุรกิจหรือกิจการด้วย เนื่องจากในคำนิยามของ พรบ. แข่งขัน ทางการค้า มาตรา 3 ได้กำหนดคำนิยามของ “ธุรกิจ” ไว้ว่าหมายถึง “กิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การเงิน การประกันภัย การบริการ และกิจการอื่นๆ ที่จะประกาศกำหนดเพิ่มเติม” ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนว่า “กิจการ” ในที่นี้หมายถึงนิติบุคคลตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวหรือไม่ หรือ หมายรวมถึงส่วนหรือแผนกหนึ่งของธุรกิจใดๆ ด้วย อาทิเช่น แขนงธุรกิจการผลิตอาหารสำเร็จรูป ของกลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร ที่มีประเภทผลิตภัณฑ์อาหารมากมาย เช่น ไข่ เป็ด ไก่ หมู ปลา กุ้ง ไข่กรอก และอาหารพร้อมรับประทาน เป็นต้น หรือในกรณีแขนงธุรกิจการให้บริการบัตรเครดิตของสถาบันการเงินต่างๆ ที่มีกลุ่มผลิตภัณฑ์ ทางการเงินมากมาย ทั้งบริการสินเชื่อ บัตรเครดิต เงินฝาก บริการธุรกรรมการค้าต่างประเทศ ที่ ให้บริการทั้งลูกค้าบุคคลธรรมดา ลูกค้าธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) และลูกค้าธุรกิจขนาดใหญ่ (Corporate) โดยหากมีการรวมธุรกิจของแขนงธุรกิจดังกล่าวเข้ากับบริษัทอื่นหรือแขนงธุรกิจของบริษัทอื่นและทำให้

การแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมาก ก็จะต้องถือว่าเป็นการรวมธุรกิจที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า จะต้องพิจารณา เป็นต้น ซึ่งทำให้กฎหมายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ใน พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรค 2 ที่กำหนดไว้ว่า “การประกาศ กำหนดของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ให้ระบุว่าให้บังคับแก่การรวมธุรกิจที่มีผลให้ มีส่วนแบ่งตลาด ยอดเงินขาย จำนวนทุน จำนวนหุ้น หรือจำนวนสินทรัพย์ ไม่น้อยกว่าจำนวนเท่าใด” นั้น อาจไม่สามารถนำมาใช้ได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากเรื่อง “ส่วนแบ่งตลาด” และ “ยอดเงินขาย” มิใช่สิ่งบ่งชี้ ถึงผลกระทบของการรวมธุรกิจต่อตลาดนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน อันเป็นผลมาจากปัญหาในการกำหนด ขอบเขตของตลาด ซึ่งในต่างประเทศจะใช้การวัดค่าการกระจุกตัวของตลาด (ดัชนี HHI) แทน เช่นในกรณีของการขออนุญาตรวมธุรกิจระหว่าง Heinz กับ Beech – Nut ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งศาลพิเคราะห์จากดัชนีวัดการกระจุกตัวของตลาด HHI ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนรวมมาก อันเป็นปัจจัยที่สำคัญ กว่าประเด็นเรื่องส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขาย เป็นต้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอให้แก้ไข พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรค 2 โดยให้ เพิ่มเรื่องการกำหนด “การกระจุกตัวของตลาด” (Market Concentration) เป็นหลักเกณฑ์หนึ่ง ในการพิจารณาการรวมธุรกิจ

4. นอกเหนือจากการเพิ่มเรื่องการกำหนด “การกระจุกตัวของตลาด” เป็น หลักเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาการรวมธุรกิจใน พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรค 2 ใน ข้อเสนอแนะที่ 4 ข้างต้นแล้วนั้น ในเรื่องของหุ้นที่ระบุในมาตราดังกล่าว ที่ระบุเพียง “จำนวนหุ้น” อาจ ไม่เพียงพอ แต่ควรระบุเพิ่มเรื่องสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนของหุ้นด้วย เนื่องจากมีหลายๆ กรณีที่ ผู้ถือหุ้นของบริษัทมิได้มีจำนวนหุ้นสูงมากนัก แต่เป็นหุ้นบุริมสิทธิที่อาจออกเสียงได้จนถึงระดับ ที่สามารถควบคุมหรือกำหนดนโยบายการบริหารธุรกิจของบริษัทได้

ผู้เขียนจึงเสนอให้แก้ไข พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรค 2 โดยให้เพิ่มเรื่อง การกำหนด “จำนวนเสียงหรือสัดส่วนในการออกเสียง” ของหุ้นที่ผู้ถือหุ้นถืออยู่ในบริษัทเป้าหมาย (Target Company) ของการรวมธุรกิจ เป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาการรวมธุรกิจด้วย เพื่อมิให้ ผู้ประกอบการเล็งเกณฑ์เรื่อง “จำนวนหุ้น” ที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจะประกาศกำหนด ด้วยการให้หลักเกณฑ์ของหุ้นบุริมสิทธิให้เป็นประโยชน์

5. จากการศึกษาเรื่องการมีกรรมการเป็นกลุ่มเดียวกันในหลายกิจการ หรือ การรวมอำนาจบริหารจัดการ (Interlocking Directorates) พบว่า บทบัญญัติของ พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรค 2 ได้กำหนดเพียงเรื่องส่วนแบ่งตลาด ยอดเงินขาย จำนวนทุน จำนวนหุ้น หรือจำนวน

สินทรัพย์เท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมเรื่องการที่กรรมการบุคคลเดียวกันเข้าเป็นกรรมการของบริษัทหลายบริษัท ที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน ซึ่งถือเป็นการรวมธุรกิจรูปแบบหนึ่งและจะส่งผลให้เกิดการลดการแข่งขันในตลาดได้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้แก้ไขมาตรา 26 วรรค 2 โดยเพิ่มประเด็นเรื่องการมีกรรมการเป็นกลุ่มเดียวกันในหลายกิจการ หรือการรวมอำนาจบริหารจัดการ (Interlocking Directorates) เข้าเป็นประเด็นหนึ่งที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจะต้องประกาศกำหนดด้วย เพื่อมิให้ผู้ประกอบการเลี่ยงการรวมธุรกิจในรูปแบบอื่นมาใช้วิธี Interlocking Directorates หรือให้อำนาจคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ากำหนดเกณฑ์อื่นใดนอกเหนือจากมาตรา 26 วรรค 2 ซึ่งจะทำได้ สามารถกำกับดูแลรูปแบบของการรวมธุรกิจที่ก่อให้เกิดการจำกัดหรือลดการแข่งขันได้

6. จากการศึกษากฎหมายแข่งขันทางการค้าของต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ พบว่า หลักเกณฑ์การอนุญาตว่าจะให้รวมธุรกิจหรือไม่ จะพิจารณาว่าการรวมธุรกิจนั้น “ทำให้การแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมาก” ซึ่งการจะพิจารณาว่าการแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมากหรือไม่ จะพิจารณาจากดัชนีวัดการกระจุกตัวของตลาด (HHI) ว่าค่าดัชนี HHI มากกว่า 1800 หรือไม่ ถ้ามากกว่า 1800 ถือว่าการรวมธุรกิจนั้น ทำให้การแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมาก แต่ตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ของพรบ. แข่งขันทางการค้า กำหนดห้ามการรวมธุรกิจ “อันอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน” ซึ่งจะต้องรวมธุรกิจจนถึงขนาดที่ควบคุมตลาดนั้นๆ ไว้ได้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอให้แก้ไข พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 26 วรรคหนึ่ง จากเดิมที่กำหนดว่า “ห้ามการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน” เป็น “ห้ามการรวมธุรกิจอันอาจทำให้การแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมาก” โดยการที่จะพิจารณาว่าการแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมากหรือไม่ ควรพิจารณาจากดัชนีวัดการกระจุกตัวของตลาด (HHI) หรือกำหนดไว้ในแนวปฏิบัติ (Guidelines) ในการพิจารณาคำขออนุญาตของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า โดยให้พิจารณาจากผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดว่าการรวมธุรกิจนั้นส่งผลให้การแข่งขันในตลาดลดลงอย่างมากหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุนโยบายของกฎหมายในการกำกับดูแลการรวมธุรกิจ ที่จะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดในระดับที่เป็นสาระสำคัญ มิใช่รอนจนถึงขั้นที่กระทบต่อการแข่งขันในตลาดมากจนถึงขนาดที่ควบคุมตลาดนั้นๆ ไว้ได้

7. วิธีการและระยะเวลาในการพิจารณาคำขอรวมธุรกิจควรจะเป็นไปโดยด่วน และลับ โดยวิธีปฏิบัติของประเทศไทย อยู่ภายใน 105 วัน (90 + 15 วัน ตามมาตรา 36 แห่ง พรบ. แข่งขัน

ทางการค้า) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป เนื่องจากการรวมธุรกิจมักดำเนินการอย่างเร่งด่วนและเป็นความลับเพราะเกรงว่าจะกระทบกับราคาหุ้นของบริษัทที่ประสงค์จะรวมธุรกิจ ที่ทำการซื้อขายอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ผู้เขียนจึงเสนอว่าระยะเวลาในการพิจารณาคำขอรวมธุรกิจ ควรอยู่ภายในประมาณ 30 วัน และอาจขยายระยะเวลาพิจารณาได้บ้างหากเป็นกรณีการรวมธุรกิจที่ซับซ้อน

8. ผู้เขียนขอเสนอให้มีกฎหมายบัญญัติกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในการจัดหาและจัดเตรียมข้อมูล โดยชัดเจน และจัดการให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา อาทิเช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่มีข้อมูลทางทะเบียนของบริษัทต่างๆ และกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจในแต่ละสาขา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตลาดและส่วนแบ่งตลาด เพื่อที่ว่าหากมีการพิจารณาเรื่องการรวมธุรกิจ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพิจารณาจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาได้โดยทันที ซึ่งจะส่งผลให้คณะกรรมการและส่วนงานที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาการรวมธุรกิจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

9. เมื่อพิจารณาจากองค์การที่ใช้บังคับกฎหมายแข่งขันทางการค้าของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ แต่ของประเทศไทยยังเป็นหน่วยงานราชการที่ขึ้นอยู่กับการตรวจพาณิชย์ อาจทำให้การดำเนินงานได้รับอิทธิพลทางด้านการเมืองและไม่อิสระในการบริหารงานได้ ผู้เขียนจึงขอเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นเพื่อมีอำนาจหน้าที่ในการใช้บังคับกฎหมายแข่งขันทางการค้าและกำกับดูแลการกระทำของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าโดยเฉพาะเหมือนในประเทศสหรัฐอเมริกา

10. ในการพิจารณานุญาตให้รวมธุรกิจตาม พรบ. แข่งขันทางการค้า มาตรา 37 ที่ให้อำนาจคณะกรรมการในการกำหนดเงื่อนไขใดๆ ให้ผู้ประกอบการปฏิบัตินั้น ผู้เขียนเห็นว่าคณะกรรมการสมควรนำการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นวิธีการเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่คู่แข่งในตลาดของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศญี่ปุ่นมาใช้บังคับ อาทิเช่น การสั่งให้แยกธุรกิจบางประเภทออกไปก่อนการอนุญาตให้รวมธุรกิจ (Divestiture) เช่น การที่ FTC อนุญาตให้ Exxon กับ Mobil ควบรวมกันแต่มีเงื่อนไขให้ขายกิจการ โรงกลั่นน้ำมันในรัฐแคลิฟอร์เนีย สถานีขนส่งน้ำมันปลายทางและระบบการขนส่งน้ำมันผ่านท่อออกไปก่อน หรือการให้สิทธิพิเศษต่างๆ กับฝ่ายตรงข้ามของผู้ควบรวม เช่น การกำหนดให้ผู้ประสงค์จะควบรวมให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีการผลิตในประเภทธุรกิจที่ตนจะควบรวม แก่บริษัทคู่แข่งหรือผู้ประกอบการรายอื่นในตลาด เช่น ในกรณีศึกษาการรวมธุรกิจของ Yawata - Fuji ในประเทศญี่ปุ่น การให้สิทธิพิเศษเกี่ยวกับใบอนุญาตต่างๆ ที่จะออกให้แก่ผู้เข้าสู่ตลาดรายใหม่หรือคู่แข่ง หรือมาตรการห้ามปฏิบัติบางอย่าง เช่น การยกเลิกการห้ามบริษัทที่ไม่เกี่ยวข้องใช้อุปกรณ์หรือทรัพยากรที่จำเป็นของธุรกิจตน เป็นต้น